WILEŃSKI
BANK ZIEMSKI

SPRAWOZDANIE
ZA ROK
1924
(52-GI ROK SPRAWOZDAWCZY)

DRUK JÓZEFA ZAWADZKIEGO W WILNIE
1925

WILEŃSKI
BANK ZIEMSKI

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1924

(52-GI ROK SPRAWOZDAWCZY)

DRUK JÓZEFA ZAWADZKIEGO W WILNIE
1925

WYDATKI BANKU

(ADMINISTRACYJNE, OPERACYJNE I NA UTRZYMANIE DOMÓW, NALEŻĄCYCH DO BANKU).

1) WYDATKI ADMINISTRACYJNE:

	Złote	gr
Wynagrodzenie Członków Zarządu oraz Komisji: Rewizyjnej i Szacunkowej	32.751	37
Wynagrodzenie Komisarza Rządowego	3.847	75
Wynagrodzenie urzędników i agentów	84.184	83
Wynagrodzenie woźnych	5.847	68
Zapomogi dla urzędników i dla rodzin b. urzędników	2.132	48
Utrzymanie lokalu: opał, światło, utrzymanie porządku i remont .	6.188	75
Utensylja kancelaryjne	2.022	62
Księgi, druki i blankiety	5.265	05
Książki, pisma, ogłoszenia i wydatki giełdowe	1.554	58
Inwentarz	514	11
Porto, depesze, przekaz pieniędzy i telefon	442	54
Wyznaczone przez walne zgromadzenie akcjonarjuszów do dyspozycji Zarządu	2.845	—
Różne i nieprzewidziane: herbata dla personelu, świąteczne, zebrania, dorożki i drobne	1.716	49
Na cele społeczne i dobroczynne	308	57
Podatki	25.761	08
Składka do Związku polskich instytucji kredytu długoterminowego .	300	—
Razem . .	175.682	90

2) WYDATKI OPERACYJNE:

	Złote	gr
Honorarjum doradcom prawnym	6.779	82
Wyjazdy i djety	6.204	60
Opłaty stemplowe i notarjalne	2.230	65
Procenty i komisowe korespondentom i wierzycielom	13.446	73
Koszty sądowe i hipoteczne	1.831	68
Ogłoszenie wyroków sądowych o zawieszeniu tranzakcji listami zast. i akcjami depozytarjuszów Banku	8.549	57
Druk listów zast. dolarowych	5.082	—
Reewakuacyjne	419	61
Razem . .	44.544	66

3) WYDATKI NA UTRZYMANIE DOMÓW, NALEŻĄCYCH DO BANKU:

	Złote	gr
Pensje	926	30
Opał	2.426	31
Woda, kanalizacja i asenizacja	717	12
Podatki i asekuracja	3.653	28
Utrzymanie porządku i remont	3.002	98
Drobne	300	59
Razem . .	11.026	58

DOCHODY BANKU:

	Złote	gr
Fundusz na opłacenie wydatków z tytułu oszacowań i na drukowanie listów zastawnych	1.324	30
%% od pożyczek krótkoterminowych	8.046	79
%% od przeterminowanych rat	88.053	49
Wpłaty na wydatki kancelaryjne	8.572	66
Wpłaty za parcelacje	1.801	98
Dochody z domów należących do Banku	16.245	65
%% i dochody różne	117.262	72
Razem . .	241.307	59

RACHUNEK STRAT

STRATY	Złote	gr	Złote	gr
Do R-ku wydatków administracyjnych .	175.682	90		
,, ,, ,, operacyjnych	44.544	66		
,, ,, ,, na utrzymanie domów, należących do Banku	11.026	58	231.254	14
,, ,, czystego zysku za 1924 r. . . .			10.053	45
			241.307	59

PREZES ZARZĄDU

CZŁONKOWIE

I ZYSKÓW ZA 1924 R.

ZYSKI	Złote	gr	Złote	gr
R-ek funduszu na opłacenie wydatków z tytułu oszacowań i na drukowanie listów zastawnych	1.324	30		
,, %% do pożyczek krótkoterminowych	8.046	79		
,, ,, od przeterminowanych rat . .	88.053	49		
,, Wpłat na wydatki kancelaryjne . .	8.572	66		
,, ,, za parcelacje	1.801	98		
,, dochodów z domów należących do Banku	16.245	65		
,, %% i dochodów różnych	117.262	72	241.307	59
			241.307	59

BANKU *(—) A. Meysztowicz.*

ZARZĄDU: *(—) Hr. M. Broel-Plater*
(—) K. Świątecki
(—) S. Bochwic.

GŁÓWNY BUCHALTER *(—) K. Prekier.*

STAN RACHUNKÓW W

STAN CZYNNY

	NAZWA RACHUNKÓW	Złote	gr	Złote	gr
1	Gotowizna w kasie			8.825	05
2	Rachunki bieżące			96.735	99
3	Papiery wartościowe własne:				
	a) bilety skarbowe	5.000	—		
	b) akcje	5.066	67		
	c) listy zastawne . . . . nom. rb. 1.262.700	107.440	62		
	d) kupony . . . . . . „ „ 736.326	62.652	50	180.159	79
4	Udziały w spółkach parcelacyjnych			1	—
5	Listy zastawne:				
	a) na rach. przedterm. umorzenia długoterm. poż. rubl. list. zastawn. nom. rb. 8.815.700	405.956	05		
	b) na rach. przedterm umorzenia długoterm. poż. rubl. gotówką nom. rb. 266.800	1.276	93		
	c) na rach. funduszu na opłacenie kup. rubl. . . . . nom. rb. 24.000	114	87		
	d) na rach. terminowego umorzenia długoterm. poż. rubl. i wpłat na kupon przy wpłatach na raty nom. rb. 715.900	48.519	96		
	e) wylosowane opłacone „ „ 95.200	5.798	70	461.666	51
6	Pożyczki na weksle z hipotecznem zabezpiecz.			196.605	—
7	Pożyczki dolarowe ziemskie			175.949	27
8	Kupony od list. zast. opłacone:				
	a) w naturze . . . . nom. rb. 2.138.865,10	77.268	34		
	b) przypadające od list. zast. bez kuponów. . . . . nom. rb. 1.385.207,65	54.996	64	132.264	98
9	Kupony od akcji opłacone . nom. rb. 360,—			0	01
10	Dłużnicy różni i awanse			12.119	37
11	Zaliczenia na rachunek dłużników			47.073	90
	Suma bilansowa			1.311.400	87

PREZES ZARZĄDU

CZŁONKOWIE

DNIU 31 GRUDNIA 1924 R.

STAN BIERNY

	NAZWA RACHUNKÓW	Złote	gr	Złote	gr
1	Zaliczone na kapitał rezerwowy			1.065	27
2	10% listy zastawne dolarowe w obiegu nom. dol. 33.950			175.949	27
3	Przedterm. umorzenie długotermin. poż. rubl.:				
	a) listami zast. . . nom. rb. 8.815.700,—	405.956	05		
	b) gotówką . . . . „ „ 266.813,34	3.156	82	409.112	87
4	Fundusz na opłacenie kuponów:				
	a) od list. zast. rublowych . . rb. 24.019,40	152	14		
	b) „ „ „ dolarowych . dol. 1.697,50	8.826	48	8 978	62
5	Przedterminowa spłata pożyczek krótkotermin. rublowych . .			833	64
6	Wpłaty na raty od pożyczek rublowych			301.433	89
7	Sumy przechodnie			2.079	80
8	Należności skarbowe			1.528	08
9	Wierzyciele i korespondenci różni			400.365	98
10	Czysty zysk za rok 1924			10.053	45
	Suma bilansowa			1.311.400	87

BANKU *(—) A. Meysztowicz.*

ZARZĄDU:
(—) Hr. M. Broel-Plater
(—) K. Świątecki
(—) S. Bochwic.

GŁÓWNY BUCHALTER *(—) K. Prekier.*

BILANS OTWARCIA
WILEŃSKIEGO BANKU
z terytorjum

STAN CZYNNY — NA DZIEŃ 1 STYCZNIA

L. p.	NAZWA RACHUNKÓW	Złote	gr	Złote	gr
1	Gotowizna w kasie			8.825	05
2	Rachunki bieżące			96.735	99
3	Papiery wartościowe własne:				
	a) bilety skarbowe	5.000	—		
	b) akcje	12.396	95		
	c) listy zastawne . . . . nom rb. 1.262.700	107.440	62		
	d) pokwitowanie i udowodniona księgami pretensja na list. zast. „ „ 495.000	43.424	—		
	e) pozostawione w Rosji:				
	1) 4½% oblig. Herby-Kieleck. K.Ż. „ „ 309.800				
	2) 4% „ Warsz.-Wied. „ „ „ 250.100	1	—		
	f) kupony . . . . „ „ 736 326	62.652	50	230.915	07
4	Udziały w spółkach parcelacyjnych			7.631	55
5	Nieumorzone pozostałości pożyczek:				
	a) ziemskich	28.797.500	—		
	b) miejskich	12.722.900	—	41.520.400	—
6	Pożyczki krótkoterminowe:				
	a) ziemskie	23.800	—		
	b) miejskie	442.064	75	465.864	75
7	Pożyczki na weksle z hipotecznem zabezpieczen.			196.605	—
8	Pożyczki dolarowe ziemskie			175.949	27
9	Raty od pożyczek krótkoterminowych:				
	a) bieżące	25.712	50		
	b) zaległe	1.428	—	27.140	50
10	Zaległości zaliczone na rach. dłużn. przy przerach.			5.120.959	51
11	Nieruchomości Banku			2.108.741	—
12	Ruchomości Banku			1	—
13	Dłużnicy różni i awanse			12.119	37
	Suma bilansowa . . .			49.971.888	06

	Ruble	k.	Dolary	Złote
1. Walory na przechowaniu:				
a) kaucja na asekurację . . . . . list zast. i kupon. . 47.552,15				
b) przyjęto warunkowo . . . . . „ „ 102.574,65				
c) przyjęte na spłatę z terytorjum poza granicami Rzplitej				
niezarachowane . . . . . 1) „ „ 144.195,14				
2) rublami . . . . 274.906,—				
d) pakiet niepodjęty z poczty przez odbiorcę . . . 343.—	569.570	94	—	—
2. Walory do spalenia łącznie z przedstawionymi z terytorjum poza granic. Rzplitej:				
a) list. zast. na rach. przedterm. umorzenia . . . . . . 9.082.500,—				
b) „ „ funduszu na opł. kup. . . . . . 24.000,—				
c) „ „ term. umorzenia i wpłat. na kup. 715.900,—				
d) „ wylosowane opłacone . . . . 95.200,—				
e) kupony od list. zast. opłacone 2.138.865,10				
f) „ od akcji „ . . . . 360,—				
g) „ od list. zast. bezwartościowe 36.462.50	12.093.287	60	—	—
h) „ „ „ „	—	—	2 750	—
3. Walory przeznaczone do obiegu:				
a) 10% listy zastawne do wydania	—	—	966 050	—
b) 4½% „ „ do zamiany na listy zast. i kup. rublowe . . .	—	—	—	41 520.400
Razem . . .	12.662.858	54	968.800	41.520.400

PREZES ZARZĄDU

CZŁONKOWIE

W ZŁOTYCH
ZIEMSKIEGO
Rzplitej
1925 ROKU

STAN BIERNY

L. p.	NAZWA RACHUNKÓW	Złote	gr	Złote	gr
1	Kapitały			7.706.685	—
2	Listy zastawne:				
	a) 4 ½% złotowe, przeznaczone do obiegu	41.520.400	—		
	b) 10% dolarowe w obiegu . . . nom. dol. 33.950	175.949	27	41.696.349	27
3	Fundusz na opłacenie dolarowych kuponów dolar. 1697,50			8.826	48
4	Rezerwa na opłacenie należności przedwojennych i zaciągniętych w czasie wojny . .			146.000	—
5	Wierzyciele i korespondenci różni			400.365	98
6	Sumy przechodnie			2.079	80
7	Należności skarbowe			1.528	08
8	Czysty zysk za rok 1924			10.053	45
	Suma bilansowa . . .			49.971.888	06

		Ruble	k.	Dolary	Złote
1.	Deponenci Banku				
	a) z rach. kaucji 47.552,15				
	b) „ różnych 522.018,79	569 570	94	—	—
2.	Zobowiązania Banku z rach. walorów do spalenia	12.093.287	60	2 750	—
3.	Zobowiązania Banku z rach. walorów, przeznaczonych do obiegu .	—	—	966 050	41.520.400
	Razem . . .	12 662.858	54	968.800	41.520.400

BANKU *(—) A. Meysztowicz*

ZARZĄDU: *(—) Hr. M. Broel-Plater*
(—) K. Świątecki
(—) S. Bochwic.

GŁÓWNY BUCHALTER *(—) K. Prekier.*

PROWIZORYCZNE ZESTAWIENIE PRZYPUSZCZALNEJ

WILEŃSKIEGO BANKU

NA TERYTORJUM POZA

NA DZIEŃ 1 STYCZNIA

STAN CZYNNY

L. p.	NAZWA RACHUNKÓW	Ruble	kop.
1	Gotowizna w kasie	24 229	56
2	Rachunki bieżące.	743 311	50
3	Korespondenci	590.032	95
4	Papiery wartościowe własne nom. rb. 11.180.621,50	9 868 456	83
5	Procenty od papierów wartościowych	3.025.761	—
6	Nieumorzona pozostałość pożyczek długoterminowych . . . . . 75.767.239,—		
7	Terminowa i przedterminowa spłata pożyczek długoterminowych . 7.838 661.—	83.605.900	—
8	Pożyczki krótkoterminowe.	957.400	—
9	Raty od pożyczek	48.695.158	—
10	Procenty, przewidziane w § 19 ustawy Banku . .	14.303.397	—
11	Dłużnicy różni i awanse	147.152	36
12	Zaliczenia na rachunek dłużników	435.848	—
13	Wydatki bieżące	753.436	08
14	Wydatki i straty na nieruchomościach, pozostałych na własność Banku	1.196	96
15	Podatki i opłaty skarbowe	358.317	75
	Suma bilansowa . .	163.509.597	99

PREZES ZARZĄDU

CZŁONKOWIE

WARTOŚCI AKTYWÓW i PASYWÓW

ZIEMSKIEGO

GRANICAMI RZPLITEJ

1925 R.

STAN BIERNY

L. p.	NAZWA RACHUNKÓW	Ruble	kop.
1	Listy zastawne w obiegu	83.605.900	—
2	Listy zastawne wylosowane	1.302.500	—
3	Kupony do opłacenia	29.155.700	—
4	Fundusz procentowy na opłatę kuponów . . .	1.739.848	—
5	Fundusz amortyzacyjny	7.838.661	—
6	Dochody Banku	6.376.084	74
7	Sumy przechodnie	195.305	23
8	Korespondenci różni i wierzyciele	71.063	84
9	Procenty przewidziane w § 19 ustawy Banku . .	14.303.397	—
10	Procenty od papierów wartościowych	3.025.761	—
11	Specjalny rachunek bieżący w Banku Państwa . .	2.231.186	36
12	Pożyczka z Kasy Skarbowej	3.500.000	—
13	Nadwyżka aktywów nad pasywami (na rzecz kapitałów Banku)	10.164.190	82
	Suma bilansowa . .	163.509.597	99

BANKU *(—) A. Meysztowicz.*

ZARZĄDU: *(—) Hr. M. Broel-Plater*
(—) K. Świątecki
(—) S. Bochwic.

GŁÓWNY BUCHALTER *(—) K. Prekier.*

PROTOKUŁ

KOMISJI REWIZYJNEJ WILEŃSKIEGO BANKU ZIEMSKIEGO.

W dniu 19 i 20 maja 1925 r. Komisja Rewizyjna po szczegółowem zbadaniu sprawozdania wraz z bilansem i rachunkiem strat i zysków za rok 1924 uznała takowe za ułożone prawidłowo i w zupełnej zgodności z księgami Banku, oraz bilans otwarcia w złotych na dzień 1 stycznia 1925 r. zgodnym z rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych i z późniejszemi rozporządzeniami wykonawczemi.

Po rozpatrzeniu preliminarza na rok 1925 Komisja Rewizyjna skonstatowała zgodność jego z potrzebami Banku, zaznacza jednak, że preliminarz ten nie obejmuje wydatków na wynagrodzenie członków Zarządu i Komisyj: Rewizyjnej, Szacunkowej i Losowań.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna poleca sprawozdanie za rok 1924, preliminarz na rok 1925 i bilans otwarcia w złotych na dzień 1 stycznia 1925 roku do zatwierdzenia.

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

(—) B. Umiastowski

(—) J. Hoppen.

REFERAT ZARZĄDU WILEŃSKIEGO BANKU ZIEMSKIEGO

NA WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW 30-GO CZERWCA 1925 R.

Wyodrębnienie operacji W. B. Z. na terytorjum Polski.

14-go maja 1924 roku podpisanem zostało Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych, o którem mówiliśmy na poprzedniem naszem Zgromadzeniu. Rozporządzenie to dało nam możność wyodrębnienia interesów Wileńskiego Banku Ziemskiego na terytorjum Polski. § 46 tego Rozporządzenia ustanawia, że „jeżeli część wierzytelności hipotecznych, Instytucji emitującej listy zastawne jest zabezpieczoną na nieruchomościach, znajdujących się poza granicami Państwa Polskiego, może ta instytucja, na podstawie zarządzenia Ministra Skarbu, zużyć, dla zaspokojenia przerachowanych należności z listów zastawnych, będących własnością cudzoziemców, jedynie fundusze, uzyskane z realizacji wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych na nieruchomościach, położonych zagranicą". Na mocy wymienionego §-u podpisał Pan Minister Skarbu rozporządzenie z dnia 26 stycznia 1925 roku, które głosi, że Wileński Bank Ziemski zużyje na zaspokojenie zobowiązań z tytułu listów, będących własnością cudzoziemców, wyłącznie wierzytelności, zabezpieczone na nieruchomościach, położonych zagranicą, i że listy zastawne niezarejestrowane uważane będą za listy, będące własnością cudzoziemców (Dz. Ust. roku 1925 Nr. 10, poz. 76). Wpłaty z terytorjum Polski zużyte więc zostaną wyłącznie na pokrycie zarejestrowanych listów zastawnych, a zatwierdzony w dniu 21 kwietnia r. b. plan konwersji ustanowił, że Bank prowadzić będzie oddzielny rachunek wpłat z nieruchomości położonych poza Polską i układać oddzielne o nich sprawozdania, niezależnie od sprawozdań z polskiego terytorjum. Przytoczone powyżej rozporządzenia zabezpieczyły zarejestrowane listy. Losy nie zarejestrowanych zależeć będą od układów z państwami, w których pozostały nasze zastawy, i od postanowień międzynarodowych trybunałów. O te listy stale będziemy się troszczyć.

Przerachowanie.

Na mocy Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14-go maja 1924 roku o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych, oraz planu konwersji listów zastawnych Wileńskiego Banku Ziemskiego, zatwierdzonego przez Ministra Skarbu w dniu 21 kwietnia 1925 roku przerachowaliśmy nasze należności i zobowiązania na terytorjum Polski. Po przeliczeniu tych należności według norm, ustanowionych na poszczególne powiaty, i po przerachowaniu ich na złote wypadło, że suma niezamortyzowanych pożyczek

naszych, wpisanych do ksiąg hipotecznych, oraz udowodnionych na mocy ksiąg starszych Notarjuszów, albo aktów Banku wynosi 30.679.836,70 zł, a suma wpłat na kupon należnych od dłużników — 10.845.547,34 złotych, razem 41.525.384,04 zł.

Bank wypuści listy złotowe na wyżej wymienioną sumę i zatrzyma z nich na koszty konwersji listów, na 113,100 złotych. Pozostanie więc 41.412.284,04 zł.

Suma obciążenia terytorjum Polski listami zastawnymi w rublach, obliczona na równi z sumą niezamortyzowanych pożyczek wynosi 53.348.737,85 rb., a suma nieopłaconych kuponów 19.633.436,37 rb., razem 72.982.174,22 rb.

Dzieląc 41.412.284.04 na 72.982.174.22 otrzymujemy 0,56. Wypada więc 56 groszy na rubla listów i kuponów.

Bank zamieni na listy złotowe:

a) listy zarejestrowane w naturze, oraz kupony od tych listów, przypadające do 1-go lipca 1925 r. włącznie;

b) pokwitowania Wileńskiego Banku Ziemskiego na zdeponowane listy i przypadające od tych listów kupony jak w punkcie „a";

c) zarejestrowane pokwitowania b. rosyjskich instytucji kredytowych na zdeponowane listy z numeracją, oraz przypadające od nich kupony na terminy od 2-go stycznia 1919 do 1 lipca 1925 r. włącznie;

d) zgłoszone do rejestracji listy zastawne z numeracją, których własność udowodniono księgami, oraz przypadające od nich kupony jak w punkcie „c";

e) listy i pokwitowania na listy z numeracją, które ulegną dodatkowej rejestracji i przypadające od nich kupony, jak w punkcie „c";

Z reszty listów zamieni Bank zarejestrowane pokwitowania b. rosyjskich instytucji kredytowych bez numeracji i zarejestrowane pretensje bez numeracji, udowodnione księgami. Zamiana ich nastąpi na podstawach, opracowanych przez Zarząd Banku i zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

Widzimy więc, że pokwitowania i pretensje bez numeracji zostaną zaspokojone dopiero w drugiej kolei i przewidujemy, że stosunek 56 groszy za rubla trzeba będzie dla nich obniżyć. Uzasadnia się to tem, że pokwitowania i pretensje z numeracją mają całkiem inną moc prawną od pokwitowań i pretensji bez numeracji dlatego, że listy zastawne których numerację udowodniono mogą być zanulowane przez Sądy. Opierając się na tem była nawet tendencja wśród sfer miarodajnych, ażeby pokwitowań i pretensji bez numeracji na listy złotowe nie zamieniać.

§ 15 Rozporządzenie o przerachowaniu ustanawia, że sposób przerachowania zaległych kosztów administracyjnych i innych zaległych należności określa Minister Skarbu. Należności te, przeliczone i przerachowane tak samo, jak pozostałości niezamortyzowanych pożyczek i zaległe wpłaty na kupon dały 5.084.828.36 złotych. Suma ta obciąża dłużników, jako zaległość, z której $^3/_4$ wolno Bankowi rozterminować na trzy lata.

Należności z tytułu § 19 Ustawy obrachowaliśmy w stosunku 6, a nie 12°/₀ rocznie, analogicznie do rat rozterminowanych. 6°/₀ moglibyśmy pobierać nie tylko na mocy Ustawy Banku, ale i na zasadzie Kodeksu rosyjskiego (§ 2020 i następnie; § 641 T. X. Zbioru Praw Rosyjskich).

Koszty przerachowania pożyczek w sumie 30.803,50 zł. zapisaliśmy na rachunek dłużników. Dłużnicy będą płacili od zwaloryzowanych pożyczek

półrocznie: $2^1/_4$% na kupon, wpłaty na amortyzację w zależności od terminu pożyczek i 1% na koszty administracyjne. Wysokość wpłat na koszty administracyjne ustanowioną została pismem Ministra Skarbu z dnia 19 maja r. b. L. DOP 3677/III, na podstawie § 15 Rozporządzenia o przerachowaniu na okres pierwszych 2-ch rat. Wysokość wpłat na późniejsze raty ustanowi Minister Skarbu we właściwym czasie. 1% na koszty administracyjne nie jest na razie normą wygórowaną, skoro Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie pozostawiło sobie możność pobierania na koszty administracyjne półrocznie do 2% (§ 156 Ustawy T. K. Z.).

Bilanse.

Walnemu Zgromadzeniu przedstawiamy do zatwierdzenia bilans zamknięcia naszych Wileńskich operacji i bilans otwarcia w złotych z Polskiego terytorjum, sporządzony stosownie do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych.

Nadwyżka naszych aktywów nad pasywami wynosi 7.706.685 zł., które zaliczamy do kapitału własnego (§ 3 wymienionego rozporządzenia).

Kapitał własny możemy albo zaliczyć na rzecz zakładowego kapitału, albo podzielić pomiędzy zakładowym, zapasowym i rezerwowym kapitałem. W pierwszym wypadku otrzymamy większą, a w drugim mniejszą nominalną wartość akcji z obowiązkiem składania corocznie na rzecz kapitału zapasowego ustawowo określonych odsetek.

§ 12 Rozporządzenia z dn. 25 czerwca 1924 r. ustanawia, że równocześnie z bilansem otwarcia winna być uchwaloną nominalna wartość akcji, ale zobaczymy niżej, że w sprawie akcji potrzeba nam specjalnych wyjaśnień i zarządzeń. Chcielibyśmy więc na razie odłożyć uchwałę Walnego Zgromadzenia o nominalnej wartości akcji.

Prowizoryczne zestawienie aktywów i pasywów na terytorjum poza Polską.

W referacie Zarządu z dnia 21 września 1921 r. zaznaczyliśmy, że znany Panom Akcjonarjuszom bilans z 24 czerwca 1918 r. jest tylko próbnym bilansem. Ani sprawozdania za 1917 rok, ani ostatecznego bilansu na 1 stycznia 1918 r. nie mogliśmy ułożyć. Z powodu zawieszenia opłaty kuponów w Rosji nie mogliśmy wykazać sum należnych nam od naszych walorów. Z powodu zawieszenia czynności Banków Handlowych w Rosji, rachunków z tymi Bankami nie mogliśmy sprawdzić, ani wykazać procentów, należnych nam z rachunków bieżących i od korespondentów. Z powodu zawieszenia Giełdy Petersburskiej nie mieliśmy żadnego kryterjum do przeszacowania naszych walorów. Możemy się więc opierać tylko na próbnym bilansie, a dla podziału całego szeregu pozycyj brak nam pozostałych w Rosji ksiąg i aktów naszych. Bilansu na terytorjum po za Polską ułożyć nie możemy i przedstawiamy Walnemu Zgromadzeniu tylko prowizoryczne zestawienie przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów poza Polską.

Do zestawienia tego dodajemy, że nieumorzona pozostałość naszych pożyczek według przybliżonego rachunku dzieli się pomiędzy poszczególnymi Państwami, jak następuje: Rosja 46.457.105, Litwa 23.628.099, Łotwa 5.546.748, Estonja 135.287.

Dla podziału zaległych wpłat na terytorjum każdego z tych Państw nie mamy materjału. Gdyby podzielić je proporcjonalnie do niezamortyzowanych pożyczek, wypadłoby: Rosja 30.274.810, Litwa 14.858.686, Łotwa 3.476.860, Estonja 84.802.

Rosyjskie Banki Ziemskie.

W dniu 20 lutego r. b. Minister Skarbu wydał na mocy dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. P. P. № 21 poz. 67) rozporządzenie w sprawie ustanowienia przymusowego Zarządu Państwowego nad znajdującem się w Polsce mieniem b. rosyjskich banków ziemskich (M. P. № 46 poz. 184), a 23 kwietnia r. b. podpisał instrukcję o zakresie uprawnień Zarządcy Państwowego (M. P. № 79, poz. 305). Paragraf 12 tej instrukcji ustanawia, że Zarządca Państwowy zawrze umowę ze wskazaną przez Ministra Skarbu instytucją kredytu długoterminowego, celem technicznego wykonania zarządu za umówionem wynagrodzeniem, nie przekraczającem wpłat, przewidzianych w statutach Rosyjskich Banków Ziemskich na rzecz tych Banków, a obejmującem również wszystkie koszty Zarządu Państwowego. Tekst takiej umowy pomiędzy Zarządcą Państwowym i Wileńskim Bankiem Ziemskim został już potwierdzony przez P. Ministra Skarbu. Pozostaje jeszcze zatwierdzenie przepisów dla przerachowania wierzytelności Rosyjskich Banków Ziemskich, które mają być wydane w uzupełnieniu wyżej wymienionej instrukcji.

Przestrzegamy pp. Akcjonarjuszów, że techniczne wykonanie Zarządu nie jest operacją, którą obrachowujemy na doraźny zysk. Zwiększyliśmy już nasz personel urzędniczy i wiemy z doświadczenia, co kosztuje wynajdywanie pożyczek, ujawnianie ich w istniejących księgach, albo zakładanie ksiąg nowych. Wymaga to wielkich nakładów, co przy drogim w obecnych czasach kredycie spowoduje znaczne straty, zwłaszcza w pierwszych latach Zarządu.

Jeżeli przystępujemy więc do wykonania umowy Pana Zarządcy Państwowego z naszym Bankiem, to jedynie dlatego, że liczymy w przyszłości na zamianę naszych zastawów w Rosji na zastawy Rosyjskich Banków Ziemskich w Polsce. Mamy na terytorjum Rosji aktywy, przewyższające o wiele aktywy Rosyjskich Banków Ziemskich w Polsce. Możemy w każdej chwili wziąć na siebie odpowiedzialność za te aktywy i sądzimy, że to właśnie spowodowało decyzję Ministra Skarbu o oddaniu naszemu Bankowi technicznego wykonania zarządu.

Pożyczki.

Tak rozwój naszego Kraju, jak i przyszłość naszego Banku zależą od uruchomienia długoterminowego kredytu, a więc od możności umieszczenia listów.

W dniu 20 czerwca 1924 r. podpisał Minister Skarbu rozporządzenie o zaciąganiu pożyczek w listach zastawnych na zapłacenie podatku majątkowego (Dz. U. № 57 poz 581), a w dniu 18 września 1924 r. — rozporządzenie upoważniające Wileński Bank Ziemski do wypuszczania w tym celu dolarowych listów (M. P. № 218 poz. 668). Wypuściliśmy natychmiast 10% listy w dolarach i wydaliśmy z nich pożyczki na sumę 33.950 dol.

W dniu 19 lutego podpisane zostało przez Ministra Skarbu nowe rozporządzenie o przyjęciu w poczet podatku majątkowego listów zastawnych naszego Banku na sumę 6.250.000 zł. albo na odnośną sumę w dolarach, pod warunkiem, że będą to listy 8%-owe. Wypuściliśmy więc nową emisję już 8%-owych dolarowych listów i wydaliśmy dotychczas tymi listami pożyczki na sumę 54.750 dol.

Na podanie nasze o zezwolenie na spłatę naszymi dolarowymi listami zobowiązań ziemian w Banku Gospodarstwa Krajowego, otrzymaliśmy przy-

chylną odpowiedź p. Ministra Skarbu z 11 maja 1925 r. L. DOP 2677/IX. Natomiast podanie nasze o spłatę listami zobowiązań ziemian w Banku Polskim nie zostało dotychczas uwzględnione.

Nasze przedwojenne listy uzyskały prawo lombardu w Banku Polskim. Sądzimy, że listy złotowe odziedziczą ten przywilej. Zabiegamy również o lombard w Banku Polskim naszych dolarowych listów.

Dolarowe listy na podatek majątkowy i na spłatę zobowiązań w Banku Gospodarstwa Krajowego przyjmują się w 80% ich nominalnej wartości. Przy lombardowaniu 10%-owych dolarowych listów uzyskiwano do 50%. Listy nasze nie mają więc dotychczas normalnego ujścia i układamy się o rozmieszczenie ich zagranicą. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 grudnia 1924 roku zapewniło nam poręką państwową na sumę 4.000.000 dolarów naszych 8%-owych listów, umarzalnych w ciągu 16½ lat (D. U. № 116 poz. 1042) mamy nadzieję na zdwojoną sumę tej poręki. Myśl o stworzeniu instytucji, któraby wypuszczała jeden typ listów, gwarantowanych przez polskie dzielnicowe instytucje długoterminowego kredytu ziemskiego, okazała się na razie trudną do urzeczywistnienia.

Rejestracja. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 stycznia 1925 r. o listach zastawnych będących własnością cudzoziemców (Dz. Ust. z 1925 r. № 10 poz. 76) ustanowiło dodatkową rejestrację listów na mocy dowodu, że były one własnością obywateli polskich w dniu 24 maja 1924 r. Prekluzyjny termin tej rejestracji upłynął 1-go marca 1925 roku.

Zarejestrowaliśmy dotychczas:

Listy zastawne w naturze po potrąceniu przedstawionych na amortyzację	18.230.300	rb.
Listy zastawne depozytarjuszów naszych	10.865.800	„
Pokwitowania b. rosyjskich instytucji kredytowych z numeracją	3.749.600	„
Należności udowodnione księgami z numeracją .	1.628.200	„
Pokwitowania b. rosyjskich instytucji kredytowych bez numeracji	6.021.600	„
Należności udowodnione księgami bez numeracji	1.016.600	„
Razem . .	41.512.100	rb.

Oprócz tego przesłał nam Główny Urząd Likwidacyjny do wciągnięcia na naszą listę rejestracyjną listy, pokwitowania i należności na ogólną sumę 15.553.800 rb. Podział tej sumy na listy, pokwitowania i pretensje z numeracją i bez numeracji nie jest dotychczas ustalony. Ustalamy go na mocy porozumienia z osobami, które się do Głównego Likwidacyjnego Urzędu zgłosiły.

Na mocy Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 7 czerwca 1924 r. o rejestracji naszych listów (Monitor z 1923 r. Nr. 145 poz. T. 179), do 15 sierpnia 1925 r. mogą jeszcze podlegać rejestracji listy opublikowane przez Sądy i listy osób, mających prawo do rejestracji. o ile udowodnią, że znajdywały się poza granicami Rzeczypospolitej w czasie dokonania rejestracji i że były właścicielami zgłaszanych listów przed 1 lipca 1923 r

Dopiero w dniu 15 sierpnia przystąpimy więc do wydania drugiej części spisu zarejestrowanych przez nas listów.

Akcje. Uporządkujemy się więc nie bez trudu z listami naszymi. Obecnie przystąpić wypada do uporządkowania akcji.

Na ostatniem Walnem Zgromadzeniu naszym podaliśmy do wiadomości, że tranzakcje akcjami depozytarjuszów naszych, złożonemi przez nas w Rosyjskim Banku Państwa, zawieszone zostały wyrokiem Wileńskiego Sądu Okręgowego z dnia 27 maja 1924 r. Numeracja tych akcji została już ogłoszoną w Nr. Nr. 6, 56 i 111 Monitora Polskiego r. b. i wkrótce nastąpi ogłoszenie jej w jednem z pism wileńskich. W ten sposób zostały zabezpieczone akcje depozytarjuszów naszych. Właścicielom pokwitowań b. rosyjskich instytucyj kredytowych na zdeponowane akcje z numeracją, oraz pretensyj z numeracją, udowodnionych księgami, zalecamy, ażeby starali się o zabezpieczenie tych akcyj przez Sądy, albo przez Główny Urząd Likwidacyjny na mocy ustawy z d. 26 lipca 1919 r. (D. U. Nr. 67, poz. 406) i rozporządzenia Pr. Rz. z 27 grudnia 1924 r. (D. U. Nr. 115 poz. 1032).

Podanie nasze do Ministerstwa Skarbu z dnia 15 maja 1924 r. o rejestrację naszych akcyj nie zostało dotychczas uwzględnione. Rejestrację akcyj uważamy jednak za możliwą nietylko z inicjatywy samego Banku, bez żadnych rozporządzeń ze strony władz, ale i na mocy zarządzenia Ministra Skarbu, albo Głównego Urzędu Likwidacyjnego. Będziemy dążyli do niej, bo wydaje się nam wskazaną nietylko dla celów orjentacyjnych, ale i dla zabezpieczenia pokwitowań b. ros. instytucji kredytowych bez numeracji i pretensji bez numeracji, udowodnionych księgami, na wypadek rozrachunku z Rosją.

Stoimy wobec faktu, że wiele akcji naszych zaginęło w czasie wojny. Tych zaginionych akcyj nie będziemy mogli pominąć, tak przy określeniu nominalnej wartości akcji, jak i przy podziale dywidendy, odkładając ad infinitum dywidendę na nieistniejące akcje. Jest to stan nienormalny, z którego tylko nowa ustawa wyprowadzić nas może, bo dotychczas niema przepisów na to, ażeby akcje, nieprzedstawione w ciągu pewnej ilości lat, traciły swoją wartość. Rejestracja akcyj mogłaby dać asumpt do takich ustawowych przepisów.

Par. 79. Instytucje Kredytu Długoterminowego miały zawsze bardzo poważne wpływy na terenie działalności swojej. Jest więc rzeczą pierwszorzędnej wagi, ażeby zależały od akcjonarjuszów narodowo uświadomionych i lojalnych w stosunku do Państwa. Przedwojenne rozlokowanie akcyj i akcje przedstawiane na Walne Zgromadzenia świadczą o tem, że znaczna większość naszych akcyj należy do obywateli polskich i nie przechodzi z rąk do rąk. Wobec kryzysu, który przeżywamy, może się to jednak zmienić. Nie przewidując jakiegoś doraźnego niebezpieczeństwa, ale chcąc zabezpieczyć się od wszelkich możliwości na przyszłość, przedkładamy do zatwierdzenia Walnego Zgromadzenia wniosek o następującej zmianie Ustawy, a mianowicie: w § 79 po słowach „Prawo uczestniczenia w walnych zebraniach mają wszyscy posiadacze akcyj Banku“ wstawić słowa „o ile są obywatelami polskimi, albo należą do osób pochodzenia polskiego w znaczeniu ustalonem w ustępie 2, § 2, art. VI Traktatu Pokoju między Polską, Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze w dniu 18 marca 1921 r, albo są obywatelami państw, którym powyższe prawo zostanie nadane w drodze specjalnych przepisów“.

Rozumiemy, że zmiana taka byłaby łatwiejszą do przeprowadzenia przy akcjach imiennych i że może się spotkać z poważnemi objekcjami, ale uchwała Walnego Zgromadzenia może bądź co bądź dać bodziec do wszechstronnej jej analizy w miarodajnych sferach naszych.

Par. 12 i 13. § 3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1924 r. (D. U. Nr. 105 poz. 953) nadaje prawo pupilarności listom zastawnym tych instytucyj, które wydają pożyczki nie wyżej 66,66% szacunku nieruchomości wiejskich i nie wyżej 50% szacunku nieruchomości miejskich, Bank nasz wydawał pożyczki tak wiejskie, jak i miejskie do wysokości 60% szacunku. Jasnem jest, że przedwojenne pożyczki nasze po ich przeliczeniu wynoszą daleko mniej niż 50% szacunku. Dla zapewnienia prawa pupilarności listom naszym idzie więc tylko o obniżenie procentowego stosunku pożyczek do szacunku nieruchomości miejskich, przy wydawaniu nowych pożyczek. Proponujemy więc następującą zmianę Ustawy; „w § 12 i 13“ zamiast słów „60% szacunku“ wstawić słowa „60% szacunku nieruchomości wiejskich i 50% szacunku nieruchomości miejskich“.

Par. 19. Realna wartość niezwróconych nam przez Rosję kapitałów naszych nie da się na razie określić i nie możemy zrealizować tych kapitałów, a chociaż bilans nasz z polskiego terytorjum wykazuje nadwyżkę aktywów nad pasywami na sumę 7.706.685, złotych, które zaliczamy do kapitału własnego, to nadwyżkę tę stanowią sumy aczkolwiek pewne, ale trudne do zrealizowania, bo ulokowane w nieruchomościach, albo zapisane na nieruchomościach. A ponieważ kredyt w tej chwili łatwym nie jest, możemy znaleść się w bardzo trudnej sytuacji przy opłacaniu kuponów na wypadek, jeżeli dłużnicy nasi spóźniać się będą z ratami. Spóźnienie takie wydaje się nam wielce prawdopodobnem, o ile nie podwyższym % %-ów przewidzianych w § 19 Ustawy, bo po co śpieszyć ze spłatą rat, skoro procenty od nich pobierane będą według stopy niemal, że dwa razy niższej od stopy pobieranej przez Banki Handlowe. Powołując się na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 sierpnia 1924 r. o wysokości odsetek prawnych (Dz. Ust. 1924 r. Nr. 79, poz. 769), przedkładamy Walnemu Zgromadzeniu wniosek o następującą zmianę Ustawy: w § 19 zamiast słów „pół procent od sta miesięcznie“ wstawić słowa „odsetki prawne“ zamiast słów „jeden procent miesięcznie“ słowa „zdwojone odsetki prawne“ i zamiast słów „po sześć procentów“ słowa „odsetki prawne“.

Par. 34. Jeżeli zabezpieczenie regularnego wnoszenia wpłat na raty jest rzeczą pierwszorzędnej wagi przy normalnej działalności instytucji, emitującej listy, to wydaje się ono tem ważniejszem przy wypuszczaniu w obcej walucie listów z gwarancją Państwową i przy umieszczaniu ich za granicą. Myśl o takiem zabiezpieczeniu jest w tej chwili główną troską wszystkich polskich instytucji kredytu długoterminowego, których listy otrzymały gwarancję państwową.

Dla utworzenia funduszu gwarancyjnego, zabezpieczającego regularną wypłatę kuponów, Towarzystwo Kredytowe Lwowskie wyrobiło sobie prawo pobierania z góry 33-ej raty od pożyczek z 16½ letniem umorzeniem, a Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie — prawo pobierania na rzecz funduszu gwarancyjnego 3 pierwszych wpłat na umorzenie

od takichże $16^1/_2$ letnich pożyczek z tem, że właściwe umorzenie rozpoczynasię dopiero po upływie 3 półroczy.

Dzieląc przezorność tych Towarzystw składamy wniosek o następującym dodatku do 34 paragrafu Ustawy ,,dla utworzenia funduszu gwarancyjnego na opłacanie kuponów i wylosowanych listów, wolno Bankowi pobierać z góry od dłużników ostatnią ratę, albo zaliczać na rzecz funduszu gwarancyjnego trzy pierwsze wpłaty na umorzenie, rozpoczynając okres umorzenia po upływie trzech półroczy. Zwrot dłużnikom wpłat, zaliczonych na fundusz gwarancyjny dokonywać się będzie na mocy przepisów, które wyda Minister Skarbu".

Rozp. Prezydenta z dnia 28 grudnia 1924 r.

W najbliższym czasie będziemy zmuszeni do zrewidowania Ustawy naszej i do wydania jej w druku w nowem brzmieniu.

Ustawa nasza zapewniła nam 50 kilkoletnią egzystencję i rozwój w nader ciężkich warunkach. Bank przetrwał z nią ciosy, dla których darmo byśmy szukali przykładu w historji instytucji długoterminowego kredytu i wyszedł z wojny lepiej od kresowych instytucji, opartych na wzajemności, aczkolwiek poniósł bez porównania większe od nich straty. Do ustawy naszej mamy wyjaśnienia, wynikające z obowiązującego u nas prawodawstwa, które są owocem długoletniej pracy zjazdów Banków Ziemskich. Będziemy się więc starali o utrzymanie każdego paragrafu naszej ustawy, wprowadzając do niej tylko takie zmiany, które są nieodwołalną potrzebą chwili.

W dniu 28 grudnia 1924 r. wyszło rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o warunkach wykonania czynności Bankowych (Dz. Ust. Nr. 114 poz. 1018) [Rozporządzenie to, za wyjątkiem dwóch paragrafów o nadzorze i Komisarzu Rządowym, nie dotyczy Towarzystwa Kredytowego w Warszawie i we Lwowie, Poznańskiego Ziemstwa, Towarzystw Kredytowych miejskich i Towarzystwa Przemysłu Polskiego, (§ 2) ale Wileński Bank Ziemski nie został z niej wykluczony.

§ 76 Rozporządzenia ustanawia, że w celu zapewnienia terminowej wypłaty kuponów i wylosowanych listów, instytucja obowiązaną jest stworzyć specjalną rezerwę: a) z wpisowego przy odbiorze pożyczki; b) z zysków osiągniętych przez skup listów, c) z dochodów z tytułu przedawnionych kuponów i wylosowanych listów; d) z oznaczonej w statucie części zysków Rezerwa ta ma być umieszczaną w sposób zabezpieczający pupilarne bezpieczeństwo.

Z tego wynika, że na koszty administracji instytucji i na rzecz akcjonarjuszów pozostałyby tylko: wpłaty wnoszone przez dłużników na administrację; procent od wpłat wnoszony przez dłużników na pół roku z góry i opłacanych wierzycielom po upływie pół roku, respective kary za zwłokę i procent od kapitałów instytucji. Ostatnich 2 pozycji nie należy przeceniać wobec niespekulacyjnego charakteru instytucji kredytu długoterminowego, stopniania ich kapitałów i umieszczania ich w sposób zabezpieczający pupilarne bezpieczeństwo.

Wykonanie § 76 wywołałoby następujące skutki: 1) znaczne podniesienie procentu na administrację, bo przy normalnem płaceniu i regularnem wnoszeniu rat wpływy z procentu na administrację i z kar za zwłokę nie wystarczą na administrację. 2) niemożność wypłacania dewidendy, albo co najwięcej wypłacania jej w stosunku procentowym daleko niższym

od procentu kuponowego, co doprowadzi do tego, że nikt kapitałów swoich nie zechce w akcjach umieszczać. 3) przyrost specjalnej rezerwy do nieskończoności w stosunku nieodpowiadającym potrzebie. Instytucje, mające łatwe do zrealizowania kapitały zabezpieczające $^1/_{10}$ emisji swoich listów uważane były w Europie całej za zabezpieczone, i wszelkie wpłaty na rzecz tych kapitałów ustawały z chwilą osiągnięcia przez nie tej $^1/_{10}$ emisji listów, a w wielu krajach zadowolniano się nawet kapitałami w stosunku $^1/_{20}$ części emisji. A jeżeli instytucje polskie dążą dzisiaj do utworzenia kapitałów gwarancyjnych, to jedynie dla tego, że kapitały tych instytucji stopniały w czasie wojny, że ich niema, albo że są trudne do uruchomienia.

§ 76 Rozp., zdaniem naszem, ostać się nie może, a równolegle z jego zmianą musimy się starać o potraktowanie nas na równi z poważnemi instytucjami kredytu długoterminowego w innych dzielnicach polskich i o zwolnienie naszego Banku od przystosowania Ustawy naszej do wymagań rozporządzenia.

Gdyby to się nam nie udało, główne podstawy ustawy naszej byłyby zachwiane.

Wybory. W roku bieżącym wychodzą z kolei z zarządu A. Meysztowicz i S. Bochwic—i prosimy Zgromadzenie o wybranie 2 członków Zarządu. Wobec coraz większej intenzywności pracy naszej, prosimy Zgromadzenie o upoważnienie Zarządu do powoływania do pracy kandydatów do Zarządu w razie nieodzownej potrzeby, nie bacząc na pełny skład Zarządu.

Mamy obecnie trzech kandydatów do Szacunkowej komisji.

Wobec ewentualnego rozpoczęcia poważnych prac szacunkowych w związku z zarządem interesami rosyjskich Banków Ziemskich oraz możliwego wydawania nowych pożyczek, prosimy Zgromadzenie o wybranie jeszcze 4 kandydatów do Szacunkowej Komisji i o upoważnienie Zarządu do powołania ich do pracy w miarę potrzeby.

Prosimy również o wybranie 3 członków Rewizyjnej Komisji i 3 kandydatów oraz 3 członków Komisji Losowań.

Prosimy nareszcie Zgromadzenie o określenie, jak to było dawniej, najniższego prekluzyjnego wynadgrodzenia dla członków Zarządu i Szacunkowej Komisji, oraz o określenie dyet członków Rewizyjnej Komisji i Komisji Losowań.

PREZES ZARZĄDU *(—) A. Meysztowicz.*

CZŁONKOWIE ZARZĄDU: *(—) Hr. M. Broel-Plater*
(—) K. Świątecki
(—) S. Bochwic.